

قدرت‌های متوسط نوظهور در خاورمیانه جدید: امارات متحده عربی و قطر^۱

مهدی زیبایی

استادیار روابط بین‌الملل، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین،
ایران zibaei@soc.ikiu.ac.ir

چکیده

نظم منطقه‌ای پس از ناآرامی‌های عربی سال ۲۰۱۱ که از آن با عنوان خاورمیانه جدید یاد می‌شود، شاهد نقش‌آفرینی بازیگران متوسط نوظهور همچون «قطر» و «امارات متحده عربی» است. از منظر مؤلفه‌های قدرت، این دولت‌ها برخلاف بازیگران متوسط پیشین نظیر ایران، مصر، عربستان، عراق و سوریه فاقد استانداردهای لازم برای تبدیل شدن به بازیگران منطقه‌ای هستند. حال پرسش این است «چه عواملی موجب گسترش دامنه فعالیت این بازیگران از زیر نظام منطقه‌ای خلیج فارس به نظم منطقه‌ای خاورمیانه در معنای موسع آن شده است؟». به نظر می‌رسد تحولات در هر دو سطح داخلی و منطقه‌ای شرایط را برای کشورهای مذکور فراهم آورده تا جایگاه خود را در روابط بین‌الملل خاورمیانه ارتقا بخشند. در این بین، نکته قابل توجه رقابت‌های شدید بین این دو بازیگر در معادلات منطقه و تلاش آنها برای جلب حمایت بیشتر ایالات متحده می‌باشد. مقاله حاضر با اشاره به روند جابه‌جایی قدرت در بین بازیگران منطقه‌ای در دوره پساناآرامی عربی به‌طور عام و تمرکز بر الگوهای حاکم بر سیاست خارجی دو قدرت متوسط نوظهور مورد اشاره به‌طور خاص، به پرسش فوق پاسخ داده که این مهم در پرتو نظریه «قدرت‌های متوسط در عرصه روابط بین‌الملل» انجام گرفته است.

واژه‌های کلیدی: قدرت متوسط، خاورمیانه، نظم منطقه‌ای، امارات، قطر

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۳/۰۵ تاریخ بازبینی: ۹۹/۰۶/۱۸ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۶/۲۳

فصلنامه روابط خارجی، سال ۱۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صص ۳۰۹-۳۳۶